

จิตวิญญาณความเป็นครูกับความก้าวหน้าในอาชีพที่พยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครู Teacher Spirituality and Career Advancement Predicting Job Involvement of Teachers

ภาวัต ตั้งเพชรเดโช¹ และ ชวนีย์ พงศาพิชณ์²

Pawat Tongpetchdaesho¹ and Chawanee Pongsapitch²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิญญาณความเป็นครู ความก้าวหน้าในอาชีพ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิญญาณความเป็นครูกับความทุ่มเทในการทำงานของครู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวหน้าในอาชีพกับความทุ่มเทในการทำงานของครู และ 4) พยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครูด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูและความก้าวหน้าในอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 387 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความทุ่มเทในการทำงานของครู จิตวิญญาณความเป็นครู และความก้าวหน้าในอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง 2) จิตวิญญาณความเป็นครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความก้าวหน้าในอาชีพโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) จิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ด้านความรักความเมตตาต่อศิษย์ ด้านความซื่อสัตย์ และความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง ด้านความก้าวหน้าในเงินเดือน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครูได้ร้อยละ 52.60

คำสำคัญ: ความทุ่มเทในการทำงาน จิตวิญญาณความเป็นครู ความก้าวหน้าในอาชีพ

¹มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

²ที่ปรึกษา ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the levels of job involvement, teacher spirituality and career advancement 2) the relationships between teacher spirituality and job involvement of teachers 3) the relationships between career advancement and job involvement and 4) to predict job involvement of teachers by teacher spirituality and career advancement. The sample group consisted of 387 teachers in the secondary school at Samutprakarn province. The research instrument was a questionnaire. The data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as followed: 1) Teachers encouragement job involvement, spirituality and career advancement were high. 2) There was a positive relationships between teacher spirituality and job involvement with a significance level .01 3) There were positive relationships between career advancement and job involvement with a significance level. 01 and 4) Teacher spirituality : being a good model for students, love and kindness for students and honesty and career advancement: self development, salary increase accounted for 52.60 percent to predict job involvement of teachers.

Keywords: Job Involvement, Teacher Spirituality, Career Advancement

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้เสริมสร้างพัฒนาการทางความคิด สติปัญญา ทักษะ และคุณธรรมของบุคคล ให้เป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม ช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้มีความเจริญก้าวหน้าในยุคโลกาภิวัตน์ ประเทศต่างๆ จึงใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถทางวิชาการทั้งหลายนั้นคือ ครูทั้งในระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษานั้นเอง ซึ่งครูนั้นจะต้องมีความทุ่มเทในการทำงานเป็นอย่างมากเพราะความทุ่มเทเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ครูมีความตั้งใจในการอบรมสั่งสอนศิษย์มากขึ้น จากการศึกษางานวิจัยของ Poterson & Driscoll (1990) พบว่า ความทุ่มเทในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่ดีในการทำงาน เช่น การมาทำงานสม่ำเสมอ การทำงานนอกเวลาโดยปราศจากค่าตอบแทน และความพยายามในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สำคัญและจำเป็นต่ออาชีพครู สอดคล้องกับแนวคิดของสมโชค เฉดระการ (2551) ที่กล่าวว่า ครูต้องมีความเสียสละทั้งร่างกาย แรงใจ แรงทรัพย์ และการติดตามศิษย์ที่มีปัญหาทั้งที่หอพักที่เด็กพักอาศัยหรือที่บ้านเมื่อมีโอกาส เพราะหน้าที่ของครูไม่ได้มีแค่การสอนเพียงอย่างเดียว ครูต้องมีการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนการสอน จัดทำเอกสารประกอบการสอน สื่อการสอน และสอนนักเรียนตามเวลาที่รับผิดชอบ โดยความทุ่มเทของครูจะอยู่ที่ การเสียสละทุกอย่าง ทั้งเวลานอกราชการ ที่ต้องเดินทางไปเยี่ยมศิษย์ที่บ้าน เมื่อมีโอกาส การเฝ้าติดตามดูแลความประพฤติของเด็กเพื่อให้เป็นคนดี สอนให้สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรคือความดี อะไรคือความไม่ดี เด็กจะเกิดความละเอียดใจ เมื่อตนเองกระทำผิด สร้างความตระหนักและความสำนึกในหน้าที่ของความเป็นนักเรียนให้แก่ศิษย์

อาชีพครูนั้นเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่ามีประโยชน์ต่อประเทศชาติ ในฐานะที่เป็นที่สร้างคนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นที่พึ่งของสังคม ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนี้จะต้องประกอบวิชาชีพนี้ด้วยความรักและชื่นชมในความสำคัญของวิชาชีพ มีจิตสำนึกในการดำรง ปกป้อง และรักษาเกียรติภูมิของวิชาไม่ให้ใครมาดูหมิ่นดูแคลน หรือเหยียบย่ำ ทำให้สถานะของวิชาชีพต้องตกต่ำหรือมัวหมอง ซึ่งสอดคล้องกับ Pajak & Blaise (1989) กล่าวว่า “จิตวิญญาณครูจะทำให้ครูประกอบอาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครูที่มีจิตวิญญาณมักจะมีความเป็นมิตร ดูแลเอาใจใส่ ยอมรับและอดทนต่อนักเรียนของตน” ประกอบกับอาชีพครูถือว่าเป็นอาชีพที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมและมีส่วนแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคมได้ เพื่อผลักดันให้บุคลากรในสายอาชีพครูสามารถพัฒนาจิตวิญญาณ ให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อม ในการช่วยเหลือผู้อื่นได้ โดยจิตวิญญาณในบริบทงานด้านการศึกษา ก็คือ จิตวิญญาณของความเป็นครู

จากผลการติดตามการปฏิรูปการศึกษาในรอบ 6 ปี หลังการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยประเมินจากคุณภาพภายนอกสถานศึกษา 17,562 แห่ง ทั่วประเทศ พบสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาไทยในระดับผู้ปฏิบัติ คือ ทักษะต่ออาชีพครูที่มีความสำคัญน้อยและถูกดูแคลนจากคนในสังคมทำให้ผู้ที่ต้องการเข้ามาเพื่อเป็นครูจริงๆ มีน้อยลง ทุกวัน เมื่อไม่มีจิตวิญญาณในการเป็นครูแล้ว การจะสอนให้ได้ประสิทธิภาพดีก็น้อยลงตามลำดับ และสิ่งที่ตอกย้ำลงไปอีก คือ ค่าตอบแทนจากอาชีพการเป็นครูที่น้อย จนไม่เพียงพอต่อการครองชีพในปัจจุบัน ทำให้ครูส่วนหนึ่งสนใจที่จะหารายได้เลี้ยงครอบครัวมากกว่าการสอนหนังสือ เช่น การสอนพิเศษ เป็นต้น (ธรรมนนท์กา แจ้งสว่าง, 2554) นอกจากครูที่เป็นครูด้วย จิตวิญญาณจะเหลือน้อยแล้ว ก็ยังมีเรื่องของ

การประเมินผล การปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในอาชีพครูซึ่งเป็นไปตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 2547 ว่าด้วยความก้าวหน้าตามศักยภาพความชำนาญการหรือความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ โดยมีได้ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน ครูที่มีคุณสมบัติสามารถขอประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้ ซึ่งในการประเมินเลื่อนวิทยฐานะของครูไม่ได้วัดจากความสำเร็จของนักเรียน แต่วัดจากผลงานทางวิชาการ ครูจึงให้ความสนใจกับผลงานทางวิชาการ มากกว่าการสอนให้ศิษย์ได้รับความรู้จริงๆ เป็นเหตุทำให้ครูขาดความทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงานอาชีพครู มีการลาออกและเปลี่ยนงานเพื่อไปแสวงหาความก้าวหน้า เช่น การย้ายไปทำงานในสถานศึกษาที่มีค่าตอบแทนดีกว่าสถานศึกษาที่ทำอยู่ปัจจุบัน

ดังนั้นจากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ที่วิจัยสนใจที่จะศึกษาจิตวิญญาณความเป็นครูกับความก้าวหน้าในอาชีพที่พหุภาคีความทุ่มเทในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ครูมีจิตวิญญาณความเป็นครูกับความทุ่มเทในการทำงานสูงขึ้นและตั้งใจอบรมสั่งสอนบุคคลให้มีความรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความทุ่มเทในการทำงานของครู จิตวิญญาณความเป็นครู และความก้าวหน้าในอาชีพ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิญญาณความเป็นครูกับความทุ่มเทในการทำงานของครู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวหน้าในอาชีพกับความทุ่มเทในการทำงานของครู
4. เพื่อพยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครูด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูและความก้าวหน้าในอาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1,820 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยวิธีการกำหนดตัวอย่างที่จะใช้เป็นตัวแทนของประชากรได้ โดยใช้สูตรของ Yamane Taro (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. **ตัวแปรต้น** คือ จิตวิญญาณความเป็นครู และความก้าวหน้าในอาชีพ
2. **ตัวแปรตาม** คือ ความทุ่มเทในการทำงานของครู

สมมติฐานของการวิจัย

1. จิตวิญญาณความเป็นครูมีความสัมพันธ์กับความทุ่มเทในการทำงาน
2. ความก้าวหน้าในอาชีพมีความสัมพันธ์กับความทุ่มเทในการทำงาน
3. จิตวิญญาณความเป็นครูกับความก้าวหน้าในอาชีพอย่างน้อย 1 ตัวแปร สามารถพยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครูได้

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากแนวความคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือและเอกสารต่างๆ 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพสมรส

ตอนที่ 2 แบบสอบถามจิตวิญญาณ
ความเป็นครู เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า
(Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 42 ข้อ โดยแบ่ง
แบบสอบถามออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเจตคติที่
ดีต่ออาชีพครูด้านความรักความเมตตาต่อศิษย์
ด้านความเสียสละด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความก้าวหน้า
ในอาชีพ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า
(Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ โดยแบ่ง
แบบสอบถามออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความก้าวหน้า
ในตำแหน่งหน้าที่ ด้านความก้าวหน้าในเงินเดือน
ด้านความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความทุ่มเท
ในการทำงานของครู เป็นแบบสอบถามแบบมาตรา
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
สำหรับการวิจัย โดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง
ที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ รวม
ทั้งสิ้น 393 ฉบับ นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน
มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ปรากฏว่าได้
แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 387 ฉบับ
จากนั้นนำข้อมูลจากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์
ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย
คอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการ
การประมวลผลข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้วิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล
ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ครูส่วนใหญ่เป็น
เพศหญิง จำนวน 260 คน ร้อยละ 67.18 มีอายุ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 35 ปี จำนวน 221 คน ร้อยละ
57.11 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน
278 คน ร้อยละ 71.83 มีประสบการณ์ในการสอน
1 – 14 ปี จำนวน 253 คน ร้อยละ 65.37 มีรายได้
เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 39,000 บาท
จำนวน 270 คน ร้อยละ 69.77 และมีสถานภาพโสด
จำนวน 230 คน ร้อยละ 59.43

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความทุ่มเทใน
การทำงานของครู จิตวิญญาณความเป็นครู และ
ความก้าวหน้าในอาชีพ มีดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความทุ่มเท
ในการทำงานของครู พบว่า ครูมีระดับความทุ่มเท
ในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง (\bar{x} = 4.42 และ
S.D. = 0.46)

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับจิตวิญญาณ
ความเป็นครู พบว่า ครูมีระดับจิตวิญญาณ
ความเป็นครูโดยรวมอยู่ในระดับสูง (\bar{x} = 4.60 และ S.D.
= 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมี
จิตวิญญาณความเป็นครูอยู่ในระดับสูง ทุกด้าน โดย
ด้านความซื่อสัตย์ (\bar{x} = 4.68 และ S.D. = 0.37)
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านเจตคติที่ดีต่อ
อาชีพครู (\bar{x} = 4.67 และ S.D. = 0.38) ด้าน
ความเสียสละ (\bar{x} = 4.62 และ S.D. = 0.44) ด้านความรัก
ความเมตตา ต่อศิษย์ (\bar{x} = 4.60 และ S.D. = 0.41)
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ (\bar{x} = 4.58 และ
S.D. = 0.46) และด้านความอดทน (\bar{x} = 4.51 และ
S.D. = 0.47) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความก้าวหน้า
ในอาชีพ พบว่า ครูมีระดับความก้าวหน้าในอาชีพ
โดยรวมอยู่ในระดับสูง (\bar{x} = 4.11 และ SD = 0.62)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความก้าวหน้าในอาชีพอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านความก้าวหน้าในเงินเดือน (\bar{x} = 4.15 และ SD = 0.68) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ส่วนครู (\bar{x} = 4.11 และ SD = 0.74) และด้านความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง (\bar{x} = 4.08 และ SD = 0.66) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิญญาณความเป็นครูกับความทุ่มเทในการทำงานของครู และความก้าวหน้าในอาชีพกับความทุ่มเทในการทำงานของครู มีดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิญญาณความเป็นครูกับความทุ่มเทในการทำงานของครู พบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของครูในระดับปานกลาง (r = .615) คิดเป็นร้อยละ 37.82 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p = .000)

3.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวหน้าในอาชีพกับความทุ่มเทในการทำงานของครู พบว่า ความก้าวหน้าในอาชีพโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของครูในระดับปานกลาง (r = .549) คิดเป็นร้อยละ 30.14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p = .000)

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูกับความก้าวหน้าในอาชีพ พบว่า จิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ด้านความรักความเมตตาต่อศิษย์ และด้านความซื่อสัตย์ และความก้าวหน้าในงานอาชีพ ด้านความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง และด้านความก้าวหน้าในเงินเดือนสามารถพยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครูได้ร้อยละ 52.60

อภิปรายผลการวิจัย

โดยจากผลการวิเคราะห์ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความทุ่มเทในการทำงาน พบว่า ความทุ่มเทในการทำงานของครูโดยรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เพราะครูมีความตั้งใจในการทำงาน อุทิศความรู้ความสามารถให้กับการสอนอย่างเต็มที่ รู้สึกว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานและเป็นงานที่มั่นคง สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮานนท์ จำปา (2552) ที่กล่าวว่า อาชีพครูมีภาระงานที่มาก ครูจึงใช้เวลาส่วนมากในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามที่โรงเรียนได้กำหนดไว้

2. ผลการวิเคราะห์ระดับจิตวิญญาณความเป็นครู พบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูโดยรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้เพราะครูมีความหวังดี ต่อศิษย์อย่างแท้จริง ต้องการให้ศิษย์มีความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ จึงมีการสอนความรู้ให้ แก่ศิษย์อย่างไม่ปิดบัง

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความก้าวหน้าในอาชีพ พบว่า ความก้าวหน้าในอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านความก้าวหน้าในเงินเดือนมีระดับสูงที่สุด ทั้งนี้เพราะเงินเดือนเป็นปัจจัยสำคัญในการครองชีพ ครูจึงมีความต้องการความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นเงินเดือนเพื่อให้เพียงพอต่อค่าครองชีพที่มากขึ้นในปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ ลอธ มีร์กซ์ (2540) ที่กล่าวว่า ลักษณะการทำงานของครู เป็นงานที่ต้องเสียสละ อุทิศแรงกายสติปัญญา กำลังทรัพย์ เวลาและยังเป็นงานที่ต้องมีความรับผิดชอบสูงต่ออนาคตชาติบ้านเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน ราคาสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพสูงขึ้น การพิจารณาเลื่อนขั้นหรือค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ รวมถึงการจัดสวัสดิการต่างๆ เช่น เงินพิเศษประจำตำแหน่ง สวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร ของ

ผู้บริหารจึงเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับการพัฒนาบุคลากรของครู ให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 จิตวิญญาณความเป็นครูมีความสัมพันธ์กับความทุ่มเทในการทำงานของครูผลการวิจัยพบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของครูในระดับปานกลาง ($r = .615$) ร้อยละ 37.82 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p = .000$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เพราะครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู จะมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยแสดงออกมาในรูปของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่ ชยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว ตรงต่อเวลา และเสียสละทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ เวลาทรัพย์สิน ในการเฝ้าหาความรู้และฝึกฝนตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนช่วยเหลือและแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศิษย์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) สอดคล้องกับแนวคิดของ ยนต์ ชุ่มจิต (2544) ที่กล่าวว่า ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริงย่อมทุ่มเทพลังที่ครูมีอยู่ เพื่อความเจริญของงามของศิษย์ โดยมุ่งหวังให้ศิษย์มีความรู้ ความสามารถเป็นคนดี มีคุณธรรม มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ และสอดคล้องกับแนวคิดของเปรม ติณสูลานนท์ (2549) ที่กล่าวว่าครูที่มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู จะมีความรักความเป็นครูอยู่ในสายเลือด รักและห่วงใยศิษย์ประดุจลูกหลานทุกลมหายใจ เสียสละเวลาส่วนตัวให้แก่ศิษย์ด้วยความเต็มใจ และเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

สมมติฐานที่ 2 ความก้าวหน้าในอาชีพมีความสัมพันธ์กับความทุ่มเทในการทำงานของครูผลการวิจัย พบว่า ความก้าวหน้าในอาชีพ

โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของครู ในระดับปานกลาง ($r = .549$) ร้อยละ 30.14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p = .000$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานที่จะทำให้ครูมีความทุ่มเทในการทำงานจะต้องเกิดจากความผูกพันทางจิตใจ มีความจริงใจต่อเป้าหมาย เนื่องจากเมื่อบุคคลตัดสินใจเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์การก็คาดหวังว่าจะได้พบกับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เขาได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ หากองค์การสามารถจูงใจให้บุคคลบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ บุคคลก็ต้องการที่จะทำงานในองค์กรต่อไป (สุกานดา ศุภคตสันต์, 2540) สอดคล้องกับแนวคิดของ ดาวเรือง จงจิตร (2547) ที่กล่าวว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ให้มีโอกาสเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน รวมถึงพิจารณาปรับอัตราเงินเดือนและผลตอบแทนให้มีความยุติธรรม ให้อิสระในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับงานตัดสินใจเลือกปฏิบัติงานด้วยตนเอง และให้ครูรับผิดชอบงานที่ครูมีความรู้ความสามารถทำให้ครูมีความกระตือรือร้น ชยันหมั่นเพียรเกิดความพึงพอใจในการทำงานและทุ่มเท อุทิศเวลาในการทำงานมากขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของเสนาะ มนตรีวิเศษ (2543) ที่กล่าวว่า ความผูกพันกับงานจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะเจริญก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร วิชกุล (2549) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออก พบว่า ความก้าวหน้าในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 จิตวิญญาณความเป็นครูกับความก้าวหน้าในงานอาชีพอย่างน้อย 1 ตัวแปร สามารถพยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงาน

ของครูได้ผลการวิจัยพบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูกับความก้าวหน้าในงานอาชีพอย่างน้อย 1 ตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เพราะ ครูเป็นงานที่มีเกียรติ สังคมให้การยอมรับ ยกย่อง และนับถือว่าเป็นปูชนียบุคคล จึงทำให้ครูมีความประพฤติและการปฏิบัติอยู่ในกรอบของศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และมีความรักความเมตตาให้กับศิษย์ ครูจึงต้องทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด (ลัดดา บุญมาเลิศ, 2543) อีกทั้งในด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ถ้าผู้บริหารการศึกษาได้เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น จากการไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ศึกษาอบรมดูงาน และมอบอำนาจในการตัดสินใจ มีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถ ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนที่มีความยุติธรรมทำให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความภาคภูมิใจในผลสำเร็จของงาน ก็จะเป็นสิ่งจูงใจให้ครูเกิดความทุ่มเทในการทำงานได้ (อัมพร วิชกุล, 2549)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัย พบว่า ความทุ่มเทในการทำงานของครูอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณา รายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกข้อ แต่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อคำถาม “ในบางครั้งท่านตื่นขึ้นตอนกลางคืนและนึกถึงงานที่จะต้องทำในวันถัดไป” ผู้บริหารควรมีการสร้างแรงจูงใจให้ครูจัดทำแผนการสอน และวางแผนจัดการเรียนการสอนล่วงหน้าเพื่อลดภาระงานที่ต้องทำ

2. จากผลการวิจัย พบว่า จิตวิญญาณความเป็นครู อยู่ในระดับสูงทุกด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความอดทน เมื่อพิจารณา

รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อคำถาม “ท่านสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีในทุกสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ที่ศิษย์แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว หรือก่อกวนในชั้นเรียน” ผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้ครูไปเข้าค่ายธรรมะ หรือการจัดให้มีการนั่งสมาธิ เพื่อให้ครูสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี ไม่ระบายนอารมณ์กับนักเรียนในขณะสอนเนื่องจากจากอารมณ์ไม่ดีหรือเพราะสาเหตุอื่น

3. จากผลการวิจัย พบว่า ความก้าวหน้าในอาชีพอยู่ในระดับสูงทุกด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อคำถาม “ท่านได้รับโอกาสให้ไปศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศบ่อยครั้ง” ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้รับโอกาสศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการวางแผนระยะยาวในการดูงานอย่างต่อเนื่องให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครูได้มีทั้งหมด 5 ตัว ได้แก่ จิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ด้านความรักความเมตตาต่อศิษย์ ด้านความซื่อสัตย์ ความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านความก้าวหน้า ในเงินเดือนและด้านความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง จากผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิญญาณความเป็นครูกับความทุ่มเทในการทำงาน ซึ่งมีทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู ด้านความรักความเมตตาต่อศิษย์ ด้านความเสียสละ ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ และด้านการเป็น

แบบอย่างที่ดีต่อศิษย์โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของครู อยู่ในเกณฑ์ความสัมพันธ์ระดับปานกลางทั้งนี้ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์มีความสัมพันธ์กับความทุ่มเทในการทำงานของครูมากกว่าด้านอื่นๆ ผู้บริหารควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เช่น การพูดจาให้สุภาพ แต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย ระวังคำพูดและการกระทำ อยู่เสมอ เพื่อเป็นแนวทางให้ศิษย์ใช้ในการเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และจากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวหน้าในอาชีพกับความทุ่มเทในการทำงาน ซึ่งมีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่ง ด้านความก้าวหน้าในเงินเดือน ด้านความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของครู โดยอยู่ในเกณฑ์ความสัมพันธ์ระดับปานกลางทั้งนี้ ด้านความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเองมีความสัมพันธ์กับความทุ่มเทในการทำงานของครูมากกว่าด้านอื่นๆ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองใน

ด้านต่างๆ เช่น การอบรมความรู้เฉพาะด้าน หรือ ส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อความทุ่มเทในการทำงานของครู เช่น ความพึงพอใจในการทำงานของครู
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงความทุ่มเทในการทำงานของครู โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และขนาดของโรงเรียน เป็นต้น
3. ควรศึกษาความทุ่มเทในการทำงานของครู ในสังกัดอื่น เช่น โรงเรียนเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตอื่นๆ เพื่อให้ทราบถึงความทุ่มเทในการทำงานของครูได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถนำผลการวิจัยมาอธิบายได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดการช่วยเหลือ

เอกสารอ้างอิง

- ดาวเรือง จงจิตร์. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการครูเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง. (2554). *ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา*. (ปริญญาโทปริญญาตรีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เปรม ตินสุลานนท์. (2549). *การบริหารจัดการภาครัฐตามแนวทางพระราชดำริเพื่อประเทศไทยในอนาคต*. *จุลสารสำนักงาน ป.ป.ช. สุจริต*, 6(19), น. 2-6.
- พิชิต ฤทธิจำบุญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: แฮสออปเตอร์มีส์.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2544). *การศึกษาและความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ลอบ มีรักษ์. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความผูกพันต่อสถาบันของข้าราชการมหาวิทยาลัยบูรพา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ลัดดา บุญมาเลิศ. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมโชค เสดระการ. (2551). *ครูจะต้องรู้จักเด็กมากที่สุด.* สืบค้น 17 กุมภาพันธ์ 2551, จาก <http://www.oknation.net>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *โครงการตามรอยเกียรติยศครูผู้มีอุดมการณ์และจิตวิญญาณความเป็นครู.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุกานดา ศุภคติสันดี. (2540). *ลักษณะส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมองค์การที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงาน: กรณีศึกษาบริษัทเงินทุนในเขตกรุงเทพ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เสนาะ มนตรีวิเศษ. (2543). *ลักษณะงานกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัมพร วิชกุล. (2549). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อานนท์ จำปา. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความทุ่มเทในงาน : กรณีศึกษาครูโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Pajak, E., & Blase, J. J. (1989). The Impact of Teachers' Personal Lives on Professional Role Enactment: A Qualitative Analysis. *America. Educational Research Journal*, 26(2), p. 283–310.
- Paterson, J. M., & O' Driscoll, M. P. (1990). An Empirical Assessment of Kanungo' (1982) Concept and Measure of Job Involvement. *Applied Psychology*, 39(3), p. 293–306.
- Yamane T. (1973). *Statistic : Introductory Analysis.* New York: Harper & Row.